

Salon kaupunki
 Sosiaalityön palvelut
 PL 80
 24100 SALO

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
 00100 Eduskunta

Asiantuntijalausunto/ HE 96/2018 vp

Salon kaupungilta on pyydetty asiantuntijalausuntoa hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä. Salon kaupungilla on kokemusta maahanmuuttajatyöstä 1990 -luvun alkupuolelta alkaen. Salossa maahanmuuttajapalvelut kuuluvat sosiaalityön palveluihin, joten tässä lausunnossa painottuu sosiaalityön näkökulma.

Lakiesityksen perusteluissa on epäselvää ja osin ristiriitaista terminologiaa, joka johtuneet siitä, että SOTE- ja MAKU -uudistuksen rakenteet eivät ole vielä valmiina. Jatkovalmistelussa selkiytyy, milloin maakunnalla tarkoitetaan kasvupalveluita ja milloin tulevan maakunnan sote-toimijaa. Tämänhetkinen käytäntö, että te-palvelut (jatkossa kasvupalvelut) huolehtivat alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, kun maahanmuuttaja on käynnistänyt työhaun, on hyvä ja toimiva. Maakunta ja kunta voivat laatia kotoutumissuunnitelman myös muulle kuin työhaun käynnistäneelle maahanmuuttajalle, jos niin arvioidaan. Kotiäitien kielen oppimiseen ja kotoutumiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Monialaisen kotoutumissuunnitelman ottaminen lakiin selventää käytännön työtä.

Lakiesityksessä on alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman tekemisen määräaikoja muutettu siten, että alkukartoitus tulee käynnistää kahden viikon kuluessa (nyt 2 kuukautta) asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Kotoutumissuunnitelman laatimiselle on aikaa kuukausi, kun nykyisin aika on kaksi viikkoa. Alkukartoitus tulee siis käynnistää nykyistä nopeammin, mikä on hyvä kotoutumisen edistymisen kannalta. Miten määräaikoja valvotaan ja mitä niiden ylittymisestä seuraa ja miten huolehditaan riittävistä resursseista tilanteissa, jossa maahanmuuttoa on runsaasti. Valinnanvapauden aito toteutuminen maahanmuuttajien osalta jää nähtäväksi.

Lakiesityksessä kustannusten korvaukset esitetään maksettavaksi yleiskatteellisina kovauksina erikseen haettavien erityiskustannusten sijaan. Miten erityisen traumatisoituneiden tai vammaisten maahanmuuttajien erityistarpeiden aiheuttamat kustannukset pystytään ottamaan yleiskatteellisessa rahoituksessa huomioon? Sinänsä esitetyn kustannusten korvausjärjestelmän muutoksen aiheuttama hallinnollisen työn väheneminen on myönteinen asia. Uhkakuvana on yleiskatteellisen rahoituksen riittämätön taso suhteessa todellisiin aiheutuneisiin kustannuksiin ja se, siirtykö nykyisin valtion rahoitusvastuulla olevia asioita kunnille tai maakunnille.

Maakunta vastaa kuntaan ohjaamisesta, mutta lakiesityksen mukaan myös vastaanottokeskuksesta voidaan siirtyä kuntaan. Nykyiselläänkin tapahtuu ns. itsenäistä muuttoa, joten on hyvä, että se määritellään laissakin. (Kuntaan ohjaaminen 38§) Ongelma siitä voi tulla jatkossa, koska turvapaikanhakijoiden palveluista ja etuisuuksista vastaa vastaanottokeskus. Itsenäisen kuntaan siirtymisen myötä alkavat myös Kelan etuudet, jolloin lainmuutoksen myötä on todennäköistä, että yhä useammat alkavat siirtyä vastaanottokeskuksista itsenäisesti kuntiin. Tämä voi muuttaa prosessia oleellisesti.

Ilman huoltajaa maahan tulleiden osalta on hyvä, että lakiin kirjataan jo olemassa oleva käytäntö tuetusta asumisesta ja maininta rajoitustoimenpiteiden kirjaamisesta sekä perhehoitolain soveltamisesta

53§ todetaan, että hakemuksen edustajan määrittämisestä tekee lapsen oleskelukunnan sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu toimielin. SOTE -uudistuksen jälkeen kunnissa ei enää liene näitä toimielimiä, joten sanamuoto tulee tarkistaa.

Salossa 23.10.2018

Eeva Purhonen

Sosiaalipalveluiden johtaja